

SANAT EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Damla Bulut
Ömer Halisdemir Üniversitesi
Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
dbulut@nigde.edu.tr

Yasemin Gülsoy
Aksaray Güzelyurt Gaziemir Yakacık Ortaokulu
yasemin.gulsoy@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, Sanat Eğitimi alanında yapılmış olan lisansüstü araştırmaları incelemektir. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de yapılmış olan Sanat Eğitimi alanındaki lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Araştırma bulguları doğrultusunda Sanat Eğitim alanındaki lisansüstü araştırmaların; Yüksek lisans tezleri için 1990-2016, doktora tezleri için 1991-2015, sanatta yeterlik tezleri için ise 1995-2010 yılları arasında dağılım gösterdiği; Yüksek lisans tezlerinin çoğunlukla 2006, doktora tezlerinin çoğunlukla 2009, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla 1995 yıllarında yapıldığı; Yüksek lisans ve doktora tezlerinin çoğunlukla Gazi Üniversitesi, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla Marmara Üniversitesinde yapıldığı; Yüksek lisans ve doktora tezlerinin çoğunlukla sanat eğitimi konu alanında, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla temel sanat eğitimi konu alanlarında yapıldığı; Yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinde çoğunlukla betimsel yöntem kullanıldığı; Yüksek lisans, doktora tezlerinde literatür tarama ve anket, sanatta yeterlik tezlerinde veri toplama aracı olarak çoğunlukla doküman analizi kullanıldığı; Yüksek lisans ve sanatta yeterlik tezlerinde çoğunlukla nitel, doktora tezlerinde ise çoğunlukla nicel veri analizi yapıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sanat Eğitimi, Araştırma, Lisans Üstü, Tez.

AN INVESTIGATION ON THE RESERACHES FOR ART EDUCATION

Abstract

The goal of this investigation is to examine postgraduate researches that were carried out in the field of fine arts. The sample of this investigation consists of postgraduate thesis in the field of fine arts which were written throughout Turkey. The findings of this investigation indicate that postgraduate researches in the field of Fine Arts were carried out Master thesis between 1990-2016; doctorate thesis between 1991-2015; ; thesis of proficiency in art between 1995-2010; master thesis were generally carried out in 2006; doctorate thesis were generally carried out in 2009; theses of proficiency in art were carried out in 1995; Master and Doctorate theses generally were carried out in University of Gazi; theses for proficiency in art were carried out in Universities of Marmara; Master and Doctorate theses generally focused on proficiency in art; theses of proficiency in art generally focus on basic arts education; the descriptive method was mostly used in master and doctorate theses and also theses of proficiency in arts; literature scanning and inquiry were popular data collection tool in master, doctorate theses; document analysis was used in theses of proficiency in arts; generally, qualitative data analysis was used in master theses and theses of proficiency in arts; generally quantitative data analysis was used in doctorate theses.

Keywords: Arts Education, Research, Postgraduate, Thesis.

GİRİŞ

Toplumların var olabilmelerinde, toplumsal süreçler içerisinde yok olmadan değişip, dönüşüp, gelişmelerinde ve böylelikle gelecek kuşaklara aktarılıp devam edebilmelerinde en önemli ölçüt kültürdür. Çünkü kültür toplumun tarihsel süreç içinde oluşan ortak değerlerini, eğilimlerini, duyuş-davranış biçimlerini, yaratıcılığını, bilgi, deney ve düşün birikimlerini hayat içinde süzerek kuşaktan kuşağa aktaran topluma süreklilik kazandıran bir olgudur (Sun, Katoğlu, 1993: 64).

Kültürün literatürde farklı tanımları bulunmaktadır. Buna göre kültür, insanın ve içinde yaşadığı koşulların birlikte yarattıkları yaşam bilgisidir (Aydın, 2014:23). Kültür, insanlar, insan toplulukları, toplumlar ve tüm insanlık tarafından oluşturulup geliştirilen yaşam tarzları, yaşam biçimlerinin her biri, toplamı, tümü veya bütünüdür (Uçan, 2005: 9). Sapir'e göre kültür ise, varlığımızın yapısını (ilişkilerini) belirleyen, sosyal bir süreçle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir (Güvenç, 2003: 100).

Bir toplumun kültür düzeyi, o toplumun yaşama düzenini ve uluslararası durumunu da etkilemektedir. Toplumun kültür düzeyini yükseltmek eski kültürün daha iyi bilinmesine, daha çok sayıda ve üstün nitelikte yeni kültür ürünleri yaratılmasına, kültürün her boyutunda yetiştirme, yaratma, araştırma, sanat yapma, kültür ve sanat ürünlerinden halkın yararlanmasına ve bu konularda olanakların daha iyi düzenlenmesine bağlıdır (Sun, 1969:213). Dolayısıyla, toplumların sanat alanında bir geçmişe sahip olmaları, yüzyıllar boyu çalışma gerektirmektedir. Bu nedenle bir sanatçı ve onun eseri, bir ulusun kültürü içinde zor kazanılan önemli bir değer, toplumun varoluşunun kanıtı ve yaşama gücünün devamı niteliğinde olmaktadır (Turani, 2007:7). Söz konusu anlam doğrultusunda kültürün durağan değil sürekli bir gelişme içerisinde olduğu ve beslendiği pek çok farklı yapıtaşları bulunduğu, sanatın da bu yapıtaşlarının en önemlisi olduğu söylenebilir.

Sanat, bir duygunun, tasarının, güzelliğin vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılıktır (www.tdk.gov.tr). Sanatın, edebiyat, müzik, resim, heykel, mimarlık, tiyatro vb. gibi çeşitli alanları kapsayan çok geniş bir boyutu vardır. Bireyin, sanata geniş bir perspektiften bakarak, sanatın çeşitli alanlarına, genelden özele ulaşması, sanatın özündeki güzelliğin, sanatsal değerinin daha bilinçli bir şekilde kavranmasına ve özümsemesine yol açar (Şen, 2015:47).

Sanatla insan yaşamı arasında içten ve köklü bir bağ vardır. Nitekim sanatla karşılaşılacak yerde insan, insanla karşılaşılacak yerde de sanat vardır (Uçan, 1994:70). Dolayısıyla bu karşılaşma toplum bireylerini birleştirir. Bu birleşme de ister sergi salonu, ister konser salonu, isterse de bir kitap olsun birden fazla kişiyi düşünce çemberi içine alır, geniş katılımlı bir faaliyetle gerçekleştirilir (Erbay, 2004:50).

Çağdaş dünya koşulları sürekli değişip gelişirken, bu değişime ve gelişime ayak uydurmak isteyen bütün toplumlarda bireyleri bazı sorumluluklar beklemektedir. Bu sorumluluklar girişimcilik, yaratıcılık, üretkenlik, kendine güvenme, sorgulama, eleştirme, tartışma, muhakeme yeteneğine sahip olma şeklinde sıralanabilir. Bireylerin belirtilen sorumlulukları yerine getirebilmeleri ancak çağdaş ve çok boyutlu eğitim almaları ile mümkündür (Aksu, 2005:25).

Eğitim, bilim, teknik ve sanatı kapsayan üç boyutlu bir içerikle düzenlenerek bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır. Söz konusu boyutları kapsayan bir eğitim bireyi biyopsişik, toplumsal ve kültürel boyutlarıyla bedensel, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranış yapılarıyla dengeli bir bütün olarak en uygun ve en ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar (Uçan, 2005:28) İnsan yaşamındaki vazgeçilmez yeri ve önemi nedeniyle ki sanat, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri belirgin bir eğitim boyutu, anlamlı bir eğitim içeriği, kullanışlı bir eğitim aracı-gereci, etkili bir eğitim yolu-yöntemi, elverişli bir eğitim ortamı ve önemli bir eğitim alanıdır (Uçan, 2002:3). Bireyler gibi toplumların da çağdaş, uygar ilkeler çerçevesinde biçimlendirilmesi, bilinçlendirilmesi de ancak eğitim planlanmasıyla olasıdır (Doğan, 2002:125).

Bireyin estetik anlamda yaratıcılık ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesinde, kendini ifade etmesinin sağlanmasında eğitimin rolü tartışılmaz. Eğitim insana yapılan uzun vadeli bir yatırımdır. Bu nedenle eğitim çok doğru planlanmalı, amaçları çok iyi saptanmalıdır. Sanatın eğitimle geliştirilip yaygınlaştırılabileceği

unutulmamalıdır (Özsoy, 2007:25). Söz konusu eğitim kapsamında sanat eğitimi büyük bir yere ve öneme sahiptir. Çünkü sanat eğitimi, bireyin içinde yaşadığı dünyayı kavramada, karşılaştığı problemleri çözmede, gördüğü, hissettiği şeylere karşı tepki göstermede son derece önemli bir roller üstlenir ve bir bütünlük içerisinde düşünüldüğünde birey ve toplum için can damarı durumundadır (Gel, 1994).

Sanat eğitimi genel eğitimin özgün bir parçasıdır. Bu alan diğer alanlardan farklı olarak kendine özgü konu, yöntem ve tekniklere sahiptir. Belki de özgünlük sayesinde genel eğitim süreci içerisinde diğer alanlardan farklı bir yerdedir (Ayaydın, 2010:478). Dolayısıyla bir sanat yapıtını oluşturan değerleri görmek zihnin estetik boyutta bir etkinliğidir. Sağlam bir ön bilgilenme, kültür ortamının sunduğu fırsatlarla kazanılan bu deneyim kendi kendine öğrenilemez. Sanat yapıtını eleştirel bir gözle incelemek, bir anlamda yapıtı oluşturan simgeleri estetik anlamda okumak eğitim-öğretimle geliştirilir (Kırışioğlu, 2002:130).

Sanat eğitiminin pek çok amacı vardır. Bunlar, yaratıcılığı geliştirmek, kendini ifade etme gücü kazandırmak, bilişsel, sosyal, motor gelişime katkı sağlamak, sanat kültürünü aşılama şeklinde sıralanabilir (Bayav, 2010:66). Sanat eğitimi bireylerin kişilik gelişimlerini, davranışlarını, dikkatlerini yoğunlaştırmalarını ve gözlem yeteneklerini olumlu yönde etkilemektedir. Bunların dışında sanat eğitimi yaşamı algılama yorumlama yaratıcılık, düşünme sistemlerini geliştirme iletişim becerilerini artırmada da etkili olmaktadır (Mazlum, 2010:178). Sanat eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için değişen koşullara uygun olarak eğitim sistemi düzenlenmeli, sağlıklı bir eğitim verilmesi sağlanmalı, bireysel farklılıkların korunarak farklı sanat anlayışları ortaya çıkarılmalı. Toplumun yapısının sanat üzerindeki etkileri bilinerek sanat kültürümüz korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır (Erbay, 2004:51).

Sonuç olarak duyarlılık eğitimi olarak da nitelendirilen sanat eğitimi, kültürel, sanatsal ve eğitimsel bir içerik taşır. Dolayısıyla, sanat eğitimi kültürün yansıması içinde en önemli alanın eğitim olduğu düşünülerek kendine has yöntemle ele alınıp, düzenlenmelidir. Bunun yanında sanat eğitimi alanında yapılan bilimsel araştırmalar ile de hem bireyin sanatsal açıdan biçimlenmesine, yönlendirilmesine, değişmesine, gelişmesine ve yetkinleşmesine hem de söz konusu alanın gelişimine, değişimine, ilerlemesine ışık tutup ve katkı sağlanmalıdır. Bu bağlamda araştırmacının amacı; Sanat eğitimi alanında yapılmış olan lisansüstü araştırmaları incelemektir. Bu incelemeler yapılırken araştırmaların yapıldığı yıl, üniversite, konu alanı, yöntem, veri toplama araçları ve veri analizi boyutları göz önünde bulundurulmuş ve sanat eğitimi araştırmalarının profilini belirlenmiştir.

Problem Cümlesi

Araştırmacının problem cümlesi “Sanat eğitimi alanında yapılmış olan lisansüstü araştırmaların profili nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

Alt Problemler

Araştırmacının problem cümlesini aydınlatacak alt problemler;

1. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
3. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların konu alanına göre dağılımı nasıldır?
4. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yöntemlere göre dağılımı nasıldır?
5. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
6. Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların verilerin analiz edilmesine göre dağılımı nasıldır? şeklindedir.

YÖNTEM

Araştırma, betimsel nitelikte, nitel bir araştırmadır. Araştırmacının evrenini Türkiye’ de yapılmış olan Güzel Sanatlar alanındaki tüm bilimsel araştırmalar (lisansüstü tezler, makaleler, bildiriler, projeler), örneklemini ise Türkiye’de yapılmış olan Sanat Eğitimi alanındaki tüm lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler 2016 yılında Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) web sayfasında (www.yok.gov.tr) yer alan tez arşivi linkinden yararlanılarak toplanmıştır. Bunun için YÖK’ün resmi internet sitesinde bulunan ulusal tez merkezi sayfasındaki “Basit Tarama” seçeneği seçilmiş ve anahtar kelime olarak “Sanat Eğitimi” başlığı yazılmış, izin durumu “tümü” ve tez türleri ayrı ayrı seçilmiştir. Bu doğrultuda çıkan toplam 281 adet lisansüstü tez (225 yüksek lisans, 48 doktora, 8 sanatta yeterlik tezi) incelenmek üzere bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Ulaşılan lisansüstü tezler doküman analizi yapılarak incelenmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya

olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2005:187). Bu yöntem ile elde edilen veriler yıl, üniversite, konu alanı, yöntem, veri toplama araçları ve verilerin elde edilmesi temalarına ayrılmış, gruplanmış ve incelenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde lisansüstü tezlerin temalara göre dağılımları ile bu dağılımlara ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1: Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımları

Yıllar	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
1990	1	0,44	-	-	-	-
1991	-	-	1	2,08	-	-
1992	2	0,88	-	-	-	-
1993	3	1,32	-	-	-	-
1994	-	-	-	-	-	-
1995	2	0,88	-	-	2	25
1996	4	1,76	-	-	1	12,50
1997	3	1,32	1	2,08	-	-
1998	4	1,76	2	4,16	-	-
1999	4	1,76	2	4,16	1	12,50
2000	7	3,08	2	4,16	-	-
2001	10	4,40	-	-	1	12,50
2002	13	5,72	1	2,08	-	-
2003	13	5,72	2	4,16	1	12,50
2004	13	5,72	4	8,32	-	-
2005	14	6,16	1	2,08	-	-
2006	25	11	4	8,32	1	12,50
2007	12	5,28	1	2,08	-	-
2008	12	5,28	1	2,08	-	-
2009	20	8,80	7	14,56	-	-
2010	10	4,40	5	10,40	1	12,50
2011	15	6,60	3	6,24	-	-
2012	6	2,64	2	4,16	-	-
2013	8	3,52	1	2,08	-	-
2014	8	3,52	3	6,24	-	-
2015	14	6,16	5	1,40	-	-
2016	2	0,88	-	-	-	-
TOPLAM	225	100	48	100	8	100

Tablo 1’de Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinin çoğunlukla 2006 (%11) yılında; doktora tezlerinin çoğunlukla 2009 (%14,56) yılında, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla 1995 (%25) yılında dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu durum Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların 2000’li yıllarda artış gösterdiğini düşündürmektedir.

Tablo 2: Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Araştırmaların Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversiteler	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Gazi Üniversitesi	68	29,92	18	37,44	1	12,50
Marmara Üniversitesi	29	12,76	5	10,40	6	75
Selçuk Üniversitesi	25	11	1	2,08	-	-
Dokuz Eylül Üniversitesi	23	10,12	5	10,40	-	-
Anadolu Üniversitesi	12	5,28	2	4,16	1	12,50
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	10	4,40	2	4,16	-	-
Ankara Üniversitesi	10	4,40	12	24,96	-	-
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	8	3,52	-	-	-	-
Uludağ Üniversitesi	6	2,64	-	-	-	-
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	6	2,64	-	-	-	-
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	1,32	-	-	-	-
Atatürk Üniversitesi	2	0,88	2	4,16	-	-
Niğde Üniversitesi	2	0,88	-	-	-	-
Mimar Sinan Üniversitesi	2	0,88	-	-	-	-
Dicle Üniversitesi	2	0,88	-	-	-	-
Hacettepe Üniversitesi	2	0,88	1	2,08	-	-
İnönü Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Cumhuriyet Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Trakya Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Pamukkale Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Yeditepe Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Dumlupınar Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Işık Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Kadir Has Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Kocaeli Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
Sakarya Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
İstanbul Arel Üniversitesi	1	0,44	-	-	-	-
TOPLAM	225	100	48	100	8	100

Tablo 2'de Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların üniversitelere göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinin büyük çoğunluğunun (%29,92) ve doktora tezlerinin büyük çoğunluğunun (%37,44) Gazi Üniversitesinde, sanatta yeterlik tezlerinin büyük çoğunluğunun (%75) ise Marmara Üniversitesinde yapıldığı söylenebilir. Bu durum Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların çoğunlukla kuruluş tarihi itibarıyla daha eski/köklü üniversitelerde yapıldığını düşündürmektedir.

Tablo 3: Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Araştırmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımları

Konu Alanı	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Sanat Eğitimi	77	33,88	15	31,20	1	12,50
Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi	11	4,84	-	-	-	-
İlköğretimde Sanat Eğitimi	11	4,84	1	2,08	-	-
Ortaöğretimde Sanat Eğitimi	11	4,84	2	4,16	-	-
Temel sanat Eğitimi	9	3,96	5	10,40	3	37,50
El Sanatları	6	2,64	-	-	-	-
Türk Resim Sanatı	6	2,64	1	2,08	-	-
Görsel Sanat Eğitimi	5	2,20	-	-	-	-
Öğrenci	5	2,20	2	4,16	-	-
Yükseköğretimde Sanat Eğitimi	5	2,20	-	-	1	12,50
Resim-iş Eğitimi	4	1,76	-	-	-	-
Sanat Eğitimi Yönetimi	3	1,32	-	-	-	-
Müze	3	1,32	2	4,16	-	-
Resim Dersi	3	1,32	-	-	-	-
Grafik Sanat Eğitimi	2	0,88	-	-	-	-
Müze Eğitimi	2	0,88	-	-	-	-
Seramik	2	0,88	-	-	-	-
Minyatür Sanatı	2	0,88	-	-	-	-
Çağdaş Sanat Eğitimi	2	0,88	-	-	-	-
Proje	2	0,88	-	-	-	-
Plastik Sanatlar	2	0,88	-	-	-	-
Baskı Tekniği	2	0,88	-	-	-	-
Türk Resmi	2	0,88	-	-	-	-
Figür	2	0,88	-	-	-	-
Sanat Eğitimi Programları	1	0,44	-	-	-	-
Sanat Felsefesi Dersi	1	0,44	-	-	-	-
Sanat	1	0,44	-	-	-	-
Motif	1	0,44	-	-	-	-
Özgün Baskı Resim	1	0,44	2	4,16	-	-
Yaratıcı Drama	1	0,44	-	-	-	-
Resim Teknikleri	1	0,44	-	-	-	-
Modern Sanat Akımları	1	0,44	-	-	-	-
Afiş Tasarım	1	0,44	-	-	-	-
Sanatçı	1	0,44	-	-	-	-
Perspektif	1	0,44	-	-	-	-
Mesleki Dersler	1	0,44	-	-	-	-
Armoni	1	0,44	-	-	-	-
Medya Okuryazarlığı	1	0,44	-	-	-	-
Grafik Sanatı	1	0,44	-	-	-	-
Düşler Atölyesi Programı	1	0,44	-	-	-	-
Çalgı	1	0,44	-	-	-	-
Sınav Başarısı	1	0,44	-	-	-	-
Disiplinler arası Sanat	1	0,44	-	-	-	-
Masa üstü Yayıncılık	1	0,44	-	-	-	-
Sanat Programları	1	0,44	-	-	-	-
Çocuk Resim Yarışmaları	1	0,44	-	-	-	-
İllüstrasyon	1	0,44	-	-	-	-
Görsel Sanatlar	1	0,44	-	-	-	-

Sınıf Yönetimi	1	0,44	-	-	-	-
Resim Sanatı	1	0,44	-	-	-	-
Resim Öğretimi	1	0,44	-	-	-	-
Resim Eğitimi	-	-	1	2,08	-	-
Sanatsal Amaçlı Çoğaltım Yöntemi	1	0,44	-	-	-	-
Özgün Baskı	1	0,44	-	-	-	-
Çizgi ve leke çalışmaları	1	0,44	-	-	-	-
Afiş/Poster	1	0,44	-	-	-	-
İmgesel Tasarım Çalışmaları	1	0,44	-	-	-	-
Okul öncesi Sanat Eğitimi	1	0,44	1	2,08	-	-
İş-teknik Eğitimi Dersleri	1	0,44	-	-	-	-
Galericilik	1	0,44	-	-	-	-
Desen	1	0,44	-	-	-	-
Türk Sanat Eğitimi	1	0,44	1	2,08	-	-
Fotoğraf Dernekleri	1	0,44	-	-	-	-
Estetik	1	0,44	-	-	-	-
Uygulamalı Sanat Eğitimi	1	0,44	-	-	-	-
Kolaj	1	0,44	-	-	-	-
Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi	1	0,44	-	-	-	-
Tasarım	1	0,44	-	-	1	12,50
Kaynaştırmalı Sanat Eğitimi Yöntemi	1	0,44	-	-	-	-
Heykel Sanatı	1	0,44	-	-	-	-
Kavramsal Sanat	1	0,44	-	-	-	-
Görsel Sanatlar	-	-	3	6,24	-	-
Öğretmen	-	-	1	2,08	-	-
Çağdaş Resim Sanatı	-	-	1	2,08	-	-
Renk	-	-	2	2,08	2	25
İmge	-	-	1	2,08	-	-
Plastik Sanatlar	-	-	1	2,08	-	-
Resim	-	-	1	2,08	-	-
Yaratıcı Drama Yöntemi	-	-	1	2,08	-	-
Grafik Tasarımı	-	-	2	4,16	-	-
Sanat Eğitimi Tarihi	-	-	1	2,08	-	-
Müzik	-	-	1	2,08	-	-
TOPLAM	225	100	48	100	8	100

Tablo 3'te Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların konu alanlarına göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans (%33,88) ve doktora (%31,20) tezlerinin çoğunlukla sanat eğitimi konu alanında, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla (%37,50) temel sanat eğitimi konu alanında yapıldığı söylenebilir. Bu durum Sanat Eğitimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin sanat eğitimi, sanatta yeterlik tezlerinin ise temel sanat eğitimi alanında daha çok yapıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4: Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Araştırmaların Yöntemlerine Göre Dağılımları

Yöntem	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Betimsel	138	60,72	27	56,16	3	37,50
Deneyssel	32	14,08	10	20,80	2	25
İzinsiz	52	22,88	4	8,32	3	37,50
Karma	3	1,32	7	14,56	-	-
TOPLAM	225	100	48	100	8	100

Tablo 4'te Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yöntemlerine göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinde büyük çoğunlukla (%60,72) betimsel, doktora tezlerinde yine büyük çoğunlukla (%56,16) betimsel ve sanatta yeterlik tezlerinde de yine çoğunlukla (%37,50) betimsel yöntemin kullanıldığı söylenebilir. Bu durum yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinde betimsel yöntemin sıklıkla kullanılarak Sanat Eğitimi alanında daha çok mevcut durum tespitine yönelik araştırmaların yapıldığını düşündürmektedir.

Tablo 5: Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Yüksek Lisans	Doktora	Sanatta Yeterlik
	f	f	f
Literatür Tarama	91	17	1
İzinsiz	51	14	3
Anket	44	11	-
Görüşme	30	10	1
Gözlem	26	3	-
Doküman Analizi	17	5	3
Ölçek	13	-	-
Durum Tespiti	7	-	-
Başarı Testi	7	8	-
İçerik Analizi	5	1	-
Tutum Ölçeği	4	6	-
Günlük	2	-	-
Bilgi Toplama Formu	2	-	-
Ön test-Son Test	2	-	-
Kişiler arası Problem Çözme Envanteri	1	-	-
Veri Sınıflandırma	1	-	-
Uygulama	1	-	-
Video Kayıt	1	2	-
Örnek Olay	1	-	-
Resimsel Yaratıcılık Testi	1	-	-
Kriter Kağıdı	1	-	-
Kişisel Bilgi Formu	1	2	-
Puanlama Anahtarı	1	1	-
Proje	1	-	-
Kişilik Envanteri	1	-	-
Sosyal Duyum Alt Ölçeği	1	-	-
Benlik Tasarım Envanteri	1	-	-
Mülakat	1	-	-
Değerlendirme Formu	1	1	-
Problem Çözme Envanteri	1	-	-
Kişisel Yönetim Envanteri	-	1	-
Denetim Odağı Ölçeği	-	1	-
Seçkisiz Desen Modeli	-	1	-
Soru Formu	-	1	-
The Taylor-Helmstadder Çift Karşılaştırmalı Estetik Yargı Ölçeği	-	1	-
Sanat Eğitimi CD'si	-	1	-
Grup Çalışması ve Beyin Fırtınası Ölçeği	-	1	-
Ürün Ortaya Koyma Ölçeği	-	1	-
Eleştirel Düşünme Testi	-	1	-
Yaratıcı Problem Çözme Gözlem Ölçeği	-	1	-
Teknolojik Araçları Kullanabilme Beceri Ölçeği	-	1	-

Portföy Değerlendirme Ölçeği	-	1	-
Test	-	1	-
Renk Testi	-	-	1

Tablo 5'te Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans (91 tez) ve doktora (17 tez) tezlerinde çoğunlukla literatür tarama, sanatta yeterlik tezlerinde ise çoğunlukla (3 tez) doküman analizi veri toplama aracının kullanıldığı söylenebilir. Bu durum Sanat Eğitimi yüksek lisans ve doktora tezlerinde daha çok literatür tarama, sanatta yeterlik tezlerinde ise daha çok doküman analizi veri toplama aracının tercih edildiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6: Güzel Sanatlar Alanında Yapılan Araştırmaların Veri Analizine Göre Dağılımları

Veri Analizi	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Nitel	86	37,84	14	29,12	3	37,50
İzinsiz	76	33,44	10	20,80	4	50
Nicel	49	21,56	16	33,28	1	12,50
Karma	14	6,16	8	16,64	-	-
TOPLAM	225	100	48	100	8	100

Tablo 6'te Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların veri analizine göre dağılımları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinde çoğunlukla (%37,84) nitel, doktora tezlerinde çoğunlukla (%33,28) yine nicel, sanatta yeterlik tezlerinde ise çoğunlukla (%37,50) nitel veri analizinin kullanıldığı söylenebilir. Bu durum yüksek lisans tezlerinde ve doktora tezlerinde daha çok nicel, sanatta yeterlik tezlerinde ise nitel veri analizinin daha çok tercih edildiği şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan araştırma sonuçları ve bu sonuçlara göre öngörülen öneriler sunulmuştur.

Sonuçlar

- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinin çoğunlukla 2006 (%11) yılında; doktora tezlerinin çoğunlukla 2009 (%14,56) yılında, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla 1995 (%25) yılında dağılım gösterdiği,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların üniversitelere göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinin büyük çoğunluğunun (%29,92) ve doktora tezlerinin büyük çoğunluğunun (%37,44) Gazi Üniversitesinde, sanatta yeterlik tezlerinin büyük çoğunluğunun (%75) ise Marmara Üniversitesinde yapıldığı,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların konu alanlarına göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans (%33,88) ve doktora (%31,20) tezlerinin çoğunlukla sanat eğitimi konu alanında, sanatta yeterlik tezlerinin ise çoğunlukla (%37,50) temel sanat eğitimi konu alanında yapıldığı,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yöntemlerine göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinde büyük çoğunlukla (%60,72) betimsel, doktora tezlerinde yine büyük çoğunlukla (%56,16) betimsel ve sanatta yeterlik tezlerinde de yine çoğunlukla (%37,50) betimsel yöntemin kullanıldığı,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans (91 tez) ve doktora (17 tez) tezlerinde çoğunlukla literatür tarama, sanatta yeterlik tezlerinde ise çoğunlukla (3 tez) doküman analizi veri toplama aracının kullanıldığı,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların veri analizine göre dağılımları doğrultusunda, yüksek lisans tezlerinde çoğunlukla (%37,84) nitel, doktora tezlerinde çoğunlukla (%33,28) yine nicel, sanatta yeterlik tezlerinde ise çoğunlukla (%37,50) nitel veri analizinin kullanıldığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımlarındaki düzensizliğin giderilebilmesi için araştırmaların periyodik/düzenli yapılabilmesini engelleyen nedenlerin belirlenmesine ve çözümlenmesine yönelik araştırmaların yapılması,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmalarda yalnızca köklü üniversitelerde değil kuruluşları alanın uygulanıp araştırılabileceği bütün üniversitelerde yapılabilmesine yönelik iyileştirme çalışmalarının ve gerekli düzenlemelerin yapılması,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmalarda yalnızca alan adını kapsayan değil alan içerisinde bulunan farklı kavramların yer aldığı, sanat ve alt boyutlarının birbirinden ayrıldığı araştırmaların yapılması,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmalarda yalnızca betimsel yöntemin değil bilim üretmede uygulanan farklı süreçlerin uygulandığı, farklı yöntemlerin bir arada kullanıldığı araştırmaların yapılması,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmalarda literatür tarama ve anket veri toplama aracı dışında uygulama alanı geniş olan veri toplama araçlarının da kullanıldığı araştırmaların yapılması,
- Sanat Eğitimi alanında yapılan araştırmalarda veri analizlerinin özgün olabilmesi için, konuların ve çözümlene tekniklerinin belirlenerek farklı analiz yöntemlerinin kullanıldığı araştırmaların yapılması, önerilmektedir.

Not: Bu çalışma 27- 29 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da 7 Ülkenin katılımıyla düzenlenen World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS'de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Aksu, M. (2005). *"Eğitim Fakültelerinin Değişen Roller ve Avrupa Boyutu"* (Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 22- 23-24 Eylül 2005), Bildiriler, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, s.25.

Ayaydın, A. (2010) *Müziksel Zekanın Görsel Sanatlar Eğitimine Yansıtılması ve Etkinlik Örnekleri* 2. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu Çanakkale.

Aydın, M. (2014) *Toplum, Kültür, Eğitim* Gazi Kitabevi Ankara.

Bayav, D. (2010) *İlköğretim Güzel Sanatlar Eğitiminde Görsel Algı* 2. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu Çanakkale.

Doğan, P. (2002) *Türkiye'de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme* Sanat Eğitimi Sempozyumu 8-10 Mayıs Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

Erbay, M. (2004) *Sanat Eğitiminin Organik Yapısındaki Süreklilik* Sanat Eğitimi Sempozyumu 28-30 Nisan Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Gel, H.Y. (1994). *Çağdaş Eğitimde Sanat, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları*, (<http://www.egitim.aku.edu.tr/gel.htm>), Erişim Tarihi: 07.03.2010. s.37-51

Güvenç, B. (2003). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kırıoğlu T.O. (2002) *Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak* 2. baskı Ankara Pegem Yayıncılık.

Mazlum, Ö. (2010) *Sanat Eğitiminde Yaratıcı Düşünme* 2. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu Çanakkale.

Özsoy, V. (2007) *Görsel Sanatlar Eğitimi* Gündüz Eğitim ve Yayıncılık Ankara.

Sun, M. (1969) Türkiye'nin Kùltür-Mùzik-Tiyatro Sorunları Kùltür Yayınları.

Turani, A. (2007) Dünya Sanat Tarihi Remzi Kitabevi İstanbul.

Uçan, A. (1994) İnsan ve Mùzik-İnsan ve Sanat Eğitim Mùzik Ansiklopedisi Yayınları Ankara.

Uçan, A. (2002) *Türkiye'de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar Sanat Eğitimi Sempozyumu* 8-10 Mayıs Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakùltesi Gùzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İř Eğitimi Anabilim Dalı.

Uçan, A. (2005) Mùzik Eğitimi, Evrensel Mùzikevi, 2. Basım, Ankara.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim Tarihi:25.05.2016).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.57e4fc38e190e1.92468949
(Erişim Tarihi: 23.09.2016).